

поліцейського маєтку, трактував рег поп сині (т. зв. так як би їх не було), обмежив їх свободу і не хотів допускати до слабого стрив. Але найгірше обійшовся з гордим Сицилійцем маркізом Маріано Рамполя дель Тіндаро—бо на опіку накинув ему молоденького дипломата. Ой, що то значить енергічне володіння церквою.

Дня 5 липня 1903. дістав наслідник Рамполього, монсеньоре Вольпінні, номінацію на секретаря коністорії та для папських приказів і листів до володільців; він мав справу церкви.

Рамполя мусів віддати ему всі папери державного секретаряту найцізійше в дні смерті Льва 13. Рамполя має 60 літ,—а Вольпінні лиш 37.

До того уходив він за ворога кліки, яка залицялася до Франції і до Росії ворога неумолімої (в відносинах до Італії) партії Езуїтів. Уходив! Бо! — дивна то „божа рука“! — Вольпінні—сильний і здоровенний хлоп—умер нечаяно дня 9 липня 1902. Шляк зго трафив! Та не знати чи не той „ватиканський шляк“... А з Риму дійшли о тій таємниці смерті досить дивні вісті. Вольпінні умер на удар серця по сильній суперечці з кардиналом Рамполю. Телеграми донесли, що тіло Вольпінні цілком почорніло, а з рота виступила піна. Поховали зго тихо, без жадного торжества—щоби не перестрашити умираючого Льва 23

З ЗАРОБІТКІВ.

(Нарис). кінець — Ні, ти не „люди“, а „мислите“, — жартує Прокіп; хіба се для тебе така новина? — сумно усміхаючись, каже він далі, — тут забудь про своє „люди“: ти — робітник, наймит; а наймитів на те бог і на світ пустив, щоб було над ким куражитися.

Але не пройшло й місяця, як той самий Прокіп не вдержав постигу і відповів комусь з старших не зовсім по наймицькому. З приводу сього на фабриці зробився заколот. Нагнали багатьох робітників, а між нами і Прокіпа з Оврамом. І пішли вони шукать своєї долі на шклянні та інші фабрики.

— Ходім, Овраме, наробим ще фляшок на те пиво, що ми наварили, — жартує Прокіп.

Та не краще було і з фляшками. За п'ять місяців побували наші робітники на чотирьох фабриках. Там уже

відправили без жадного заволоду. Відправили насамперед нежонатих, а через Се Прокіп та Оврам все що-раз попадали цю чергу.

Прийшлося зазнати — і холоду, і голоду, всякого лиха. Тут-то вперше побачив Оврам, що мруть з голоду не одні ледачі, що можна бути щирим і дужим робітником, а згинуть через те, що нема кому запродати і те отаке, що маеш,— свою силу. Змордований і голодний ходив він по пішних вулицях, оглядаючись на розкішні палати розкішних людей.

„Богаті! Всі-ж вони богаті, хто має таку хату,“ — думав він: „чому ж вони не зглянутьсь на тих бідних та голодних, змурували їм таку оселю; вилити їм здорові та блискучі вікна, вимостили для них дорогу, завітчали і прибрали їх в гарний убір“?...

Пому завалось, що серце в тих людей таке-ж тверде та холодне, як те каміння, що вони топчуть, ногами; що вони на те і замурувались сими товстими камінними стінами, щоб не чуть плачу голодних і покривжених. І тяжка, велика злість, злість окривженого огорнула Оврамови серце. „Ви ситі, веселі і богаті— від чужої праці,“ — думав він, — „чому вам не сором?.. Будте ж ви—прокляті!“ — промовляв він голосно, стискаючи кулаки.

На другий день ранком він вийшов з города з тою самою торбою, що й увійшов до нього.

Деся недалеко від дороги крикнув диркач. Оврам стрепенувся і оглянув ся кругом. Вже вечеріло. Сонце кидало останній промінь на маленькі хмарки, що линули в горі перед Оврамовими очима. Високо в небі літав шуляк, плавно розсікаючи могутніми крилами повітря. Оврамові не хотілось встать. Зломлені ноги боліли, а розворушене спомином серце його кипіло злістю. Глянув він на село, ще раз глянув на свою хату, згадав город і його кам'яні будинки, і тяжко усміхнувся „Батько!... Мати!... Що я скажу їм? Які діки вілю в їх наболіле серце“?... І чим більший жаль ворухився в його серці до тих бідних, куди він ішов, тим більша злість піднімалась проти тих, що він покинув позад себе.

„О, прокляті,“ — сказав він знову, стиснувши руки, — „тяжко, як згадаш про вас! Нема у вас милосердя, нема справедливости. Вам хочеться волі і щастя тільки за для себе. Ви не хочете оглянутись на других, не хочете бачити, що вони теж люди і хотят того-ж, що й ви. Як би ви знали, як я ненавидю вас за всю ту неправду, що ви посіяли на землі, де стало так важко і тісно всім, хто хоче дихать вільними грудьми. Через вас я зненавидів саму землю, що заковує нас в кайдани... Хочеться простору, широкого простору... Як пташка вільна, розсікаючи крилами повітря, ліне все вгору та вгору, так і мене пориває могутній дух покинуть прокляту землю, политу сльозами! кровю людською. Покинуть і не згадувать... Оврам ще раз поглянув сумними очима на шлях, встав з цямрин, тяжко зітхнув, тихо, тихо пішов до хати...

П...Гай...

МАЛИЙ РОБІТНИЧИЙ КАТЕХИЗМ.

П. Хто сотворив, ті всі богатства в Америці?

В. Робітники.

— Хто тих богатств уживає і надживає?

— Капіталісти.

— Длячого,

— Бо, робітники суть темні. Не учать ся, не читають газет і книжочок робітничих і дозволили, що капіталісти всі добра собі привластили.

— Чи капіталісти платили робітникам за втворене богатств?

— Так як і вовк платить телячими кістками господареві, котрому з'їв теля.

— Чи, то добре, так як є тепер, що робітник тільки охлани дістає з того що втворив?

— То є зле і несправедливо, ані по божому ані по людському.

— А чи може бути інакше.

— Може і мусить бути.

— Коли?

— Коли робітники не будуть голосувати на капіталістів але на соціалістів, коли возмуть власть з рук капіталістів, а дадут єї робітникам соціалістичним, коли компаністам відберуть правно і слушно землю, фабрики, колії пароходи і мешкальні доми.

— А як капіталісти не схотять віддати?

— Нині, коли хтось забрані річи не віддає по добродому, то його поліцай валить налкою по плечах.

— А щож капіталісти будуть описля робити?

— Зачнуть працювати, бо ни ні тільки панують, та

бавлять ся і понеб'ряють ся над робітником.

— А хтож в той час буде виплачувати робітникам пейду?

— Ніхто. Робітники отримують все що втворили заміняють лише між собою товари.

Возьме, кождий, що схоче і кілько потребує. Тоді не буде браку праці— нужди і не буде завиєти, криміналів, а тільки школи, театри та музеї.

— Колиж се так, то світ буде перевернений до гори ногами?

— Тепер на голові ставлять дуба. Як перевернемо, то допіру буде в порядку—на своїх ногах.

Робітничі Замилуваня.

1) Шильна наука о господарці сьвіта.

2) Учащанє на кожде соціалістичне зібранє.

3) Братерська милість всіх робітників.

4) Голосованє на соціалістичний тикет.

5) Мужественність взглядом капіталістів і не відступованє від своїх слушних робітничих прав.

6) Еднавє ся в товариства притупованє до соціалістичних товариств, принумеровуванє газет і купованє соціалістичних книжок.

7) Належанє до робітничих юній.

Головні Робітничі Гріхи.

1) — Песєя покора, котрої учать у школі і в инь, яка негідна чоловікови.

2) — Бути хрунем (скебом здрадником).

3) — зраджуване робітників підлизуване ся наставникам

4) — Служба при міліції, поліції і т. инь.

— Ті всі, що не посідають повисших замилувань, не можуть бути спасені під Червоним Робітничим Стягом.

Сї, котрі поповнять головний робітничий гріх не зазнають сердечного утиску долоні робітника: Хай грішних уважають як заражених злою хворобою, най перше лічать ся.

ГРІШНА.

Іду кумко до сповіди, Гріхів сповідатись, Може господь допоможе— До царства дістатись.

Вже много їх зібралосє За ціленький рочок, Як би зложив то було би Великий мішочок.

Що дихнемо то—грішимо, Кумко солоденька, Ой, як собі погадаю Яка я грішненька!...

Тільки я на судилась Та на говорила, То за дівки, то за хлопців А щей за Кирила.

Або з моім чоловіком Може жию добре? Як з ним жити:—колиж бо він Очи мої довбле.

Каже що я му не вірна Що люблю другого, А хоч люблю, та що ему Що ему дотого!

І сам господь нам приказав Ближнього любити, Як самого себе кумко Так треба робити.

Ви в же були у сповіди Кумочко Паласьо? Як-же були то розкажіть Як там повело ся.

Котрий краще сповідає Чи той бородатий, Чи той може обголений Що ніє му ширкатий?

Я кумко сповідалась В носатого пога, Лиш він мене чось питав ся Чи маю я хлопа.

Р му зараз відповіла, Що я, хлопа маю, Три дни тому сварили ся Та я му працюю.

А за що ви посварились, Він почав, питати, Може до вас соціалізм Загостив до хати?

Соціалізм—що се таке? Я швидко питала, І просила виясненя Що бим ся дізнала!

Соціалізм—моя душко Э клята наука, Бо походить від злих людей Нам за-то розпука!

Ті, то душко ніби вчені Віча ізкликають, Та говорять людям брехні Що правди шукають.

Підкопують віру в бога, В зго вірні слуги, Учать нарид нам не вірять Прокляті драбуги!

Учать, щоб жив хто з ким Кому і з ким мило; (хоче Так они все навчають Бодай ся сказали!

Кажуть, що не треба війсь- Ні війнів арматів, (ка Щоби військо не стріляло В своїх рідних братів.

Они все то так говорять А люде не вчені, Щей плещуть їм в долоні Всі задоволені.

За таке би й я плескала Почалам казати, А він почервонів, як рак Тай став сповідати

Онооца і сина, духа, Колись сповідалась? Гей чекайте Эгомостою Яж нидоказала!

буде дальше